

## בין ספרים חדשים

### ראובן בן-יוסף: על סף המדבר

בספר נאסף מבחר מתוך שישה קובצי שירה שלו (הראשון – "שחפים ממתנים", 1965 והאחרון – "צהריים בירושלים", תשל"ח). נוספו להם שבעים שירים שעדיין לא הופיעו בספר.

בן-יוסף התאזרח בשירה העברית. שלא כבקובץ הראשון, שעדיין התלבט בו בחבלי ביטוי, ניבו רוב שיריו גמיש, חופשי וטבעי. קירבה יתירה לו לשירת התנ"ך ולשירת התחייה, אך טבועה היא בחותם המקורות – בהבעה, ניסוח ובתימטיקה. בשירת ימינו הוא אוניקום, מעין יחיד במינו, שאינו נזקק ל"נוסח" המקובל בשירה הצעירה של פריצת גורי שיר ותיאבון לניהיליזם.

להריסת מסגרות. אף על פי כן, שירתו מפעפעת רעננות, וכאמור – חופש מוגדר, יש לה, לשירתו, קצב, חן ויופי של הומור. אף לנשאים טראגיים, כמחלתו ומותו של המשורר מיכ"ל, שיווה קלילות של תיאור וביטוי והשיר נקרא כעין פיזמון, שבו נרקמו ונארגו משפטי השיר התמימים-הנוגים של מיכ"ל עצמו, בפרט בשירו "חג האביב".

שירי הטבע, או המולדת, שירי האהבה והמלחמה וגלויות, השיר שכתב ממערכות הקרב, המכתבים לאמריקה, שירי ירושלים, רשמים מנסיונות יום-יום – בכלם לחווייה האישית מיטען רגשי-רעיוני-ציורי מעורר ענין ומקפק סיפוק אסתטי.

### יצחק פינקל: עם דורי

"פינת הספר", חיפה, הופיע ספרו של יצחק פינקל, "עם דורי" – קובץ מאמרים על בעיות החינוך והתרבות של בית ישראל באמריקה; הציונות; ישראל בין האומות; הערכות וחכונות על אישים בספרותנו ובחיינו (פרופ' חיים טשרנוביץ' – רב צעיר – אפרים א. ליסצקי ועוד). בספר גם שלושה שירים שלא נכנסו בספרו של י.פ. "מנגינה ירוקה" והערכות על שירתו מאת אברהם רגלסון, אברהם ברוידס ומשה הנעמי. בראש הספר דברי הקדמה מאת ח. לייף.

המאמרים בספר דנים בשאלות חיים ותרבות בתקופה של שידוד מערכות ורבת-תמורות. י.פ. נטפל לשאלות חיינו מתוך זיקה לערכי-תרבותנו ההיסטוריים ועקרוני-יסוד של התחייה הלאומית. בנעימה פולמוסית חריפה ושנונה הוא טוען נגד השקפות וכיוונים, נטיות וזרמים שמסכנים לפי דעתו את קיומנו הלאומי באמריקה ובמדינת ישראל. – המאמרים בספר משקפים בכללם פרשיות חשובות בחיינו מאז מלחמת העולם השנייה ועד עתה, שעדיין הדם מנסר בעולמנו בימינו. בספר 130 עמ'.

### נורית גוברין: שרשים וצמרות, רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית.

הספר מתחקה על רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית לתקופותיה השונות, מימי העלייה השנייה (1904) ועד ימינו (1980). בדרך כלל, לא האירה הספרות העברית את פניה לעלייה הראשונה. זהו מחקר ראשוני, המסתמך על מידגם רחב של יצירות ספרותיות מאת יוצרים רבים ושונים במשך למעלה

משבעים שנה, ומתפרסם במלאות מאה שנה לעלייה הראשונה. ממרחק הזמנים עולה גם שאלת התדמית של העלייה הראשונה והשתרשותה בזכרון-הדורות, וכן גם היחס בין מאורע היסטורי והשתקפותו ביצירה הספרותית. לספר מצורפים נספחים ביו-ביבליוגרפיים ומפתחות. המחברת היא פרופסור-חבר בחוג לספרות עברית באוניברסיטת תל-אביב, מתמחה בחקר ראשיתה של הספרות העברית החדשה בארץ ישראל.

הפרקים בספר: א. הערות מבוא – אמת היסטורית ואמת ארכיאולוגית.  
 ב. תקופת העלייה השנייה (1904-1919):  
 1. הלם הפגישה (א.ג. כהנוביץ, א.ו. רבינוביץ, יוסף וייץ, דוד שמעוני, מאיר חלקנסקי, יוסף לואידור, ז. ברכות, ש"י עגנון, אהרן ראובני).  
 2. אימת העתיד (י.ח. ברנר, נח טמיר, יעקב רבינוביץ, ש"י עגנון, שלמה צמח).  
 ג. בין שתי מלחמות העולם

2. (1920-1950): 1. דור עובר – דוב קמחי.  
 "חשבונות היסטוריים" (עבר הדני, ישראל זרחי, יורם קניוק ועוד). 3. מעורבות אישית.  
 ד. תקופת המדינה: המשך המאבק המעמדי (משה שמיר, נתן שחם) 2 ילדות במתשבה.  
 3. מקור הטעות (אהרן מגר, עמליה כהנא-כרמון, בנימין תמוז ועוד)  
 הוצאת פפירוס. 1981. 209 עמ'.

החסידי וחוקר החסידות החשוב והביבליוגרף המומחה הרב חיים ליברמן, כינס בספרו את מאמריו שפירסם בכמה כתבי-עת, ביניהם גם ב"בצרון", וכן גם הוסיף מאמרים מספר שעדיין לא ראו אור. בספר המדורים: מסביב לחסידות, ביבליוגרפיה: א. על דפוסים ב. על ספרים ג. על ספרי יידיש; אישים; שונות; נספח: מעשה ר' בירך.

### חיים ליברמן: אהל רח"ל

בד' המאמרים הראשונים, ששם כולל להם: "כיצד, חוקרים' חסידות בישראל?", מוחח המחבר ביקורת חריפה על כמה חכמים, שלפי דעתו סילפו דמותם של אישים בחסידות ופירשו שלא כהלכה את דבריהם. כך הוא יוצא נגד מחקרו של יוסף וייס, שנתפרסם, בציון" (שנה ט"ו ספר ג' רעז).

ד, תשי"א) בשם "ראשית צמיחתה של הדרך החסידית", ומגלה את טעויותיו בטכסטים ובמקורות החסדיים.  
 במאמרים הבאים מפרץ רח"ל את דעותיהם של כמה חכמים מתקופת ההשכלה הזמן החדש דוגנוב ח"ר יעקב שאצקי, שרואים את ספרו של ר' ישראל מזאמושטש, "נור הדמע" כאנטי-חסדי.  
 בין המאמרים האחרים שכדאי לציין הם: "אגרת התשובה מהדורא קמא לר' שניאור זלמן, הרב מליאדי"; "יחס חב"ד לספר, חוקר ומקובל, לרמח"ל" וכן גם מאמריו על ספרים ואישים כגון, "המשכיל הירש בער הורויץ וגישתו לתלמה" ל"ביבליוגרפיה של א.מ. דיק"; "ספרי ר' עקיבא יוסף שלזינגר שדפסו באונגוואר".

NEW YEARS  
 GREETINGS FROM

